

Is There a Link Between Attitude Towards Medical Profession and Communication Skills: a Cross-Sectional Study Among Final Year Medical Students in Turkey

Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum ve İletişim Becerileri: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinde Kesitsel Bir Çalışma

Gökçe Dağtekin ^{*1}, Umur Taşcıoğlu ², Didem Arslantaş ³, Alaettin Ünsal ³

ABSTRACT

Aim: It is thought that students who have a positive attitude towards the profession will be more successful both in their education and in their business life. For this reason, first of all, students' attitudes towards the profession and the factors associated with it should be revealed in detail. In this study, it was aimed to evaluate the relationship between the attitude towards the medical profession and communication skills in the senior year medical faculty students in Turkey. **Methods:** This study is a cross-sectional study conducted in the 2019 and 2020 academic years on senior students studying at Medical Faculties in Eskişehir, Turkey. A questionnaire form and informed consent form were sent via mail. The sample size was calculated as 188 by using the Gpower3.1 statistical package program. The data were evaluated in SPSS (version 15.0) Statistical Package Program. Mann Whitney U analysis, Kruskal Wallis test and Spearman Correlation analysis were used to analyze the data in the study. Statistical significance value was accepted as $p < 0.05$. **Results:** The study group consisted of 270 students, 121 (44.8%) of whom were female. The ages of the students ranged from 22 to 29, with a mean of 23.9 ± 1.1 years. In the study, the total score obtained from the Osmangazi Three-Factor Attitude Scale towards the Physician Profession ranged from 25.0 to 83.0, with a median of 61.0. In the study group, the median total score (min-max) obtained from the Osmangazi Three-Factor Attitude Scale towards the Physician Profession was 58 (25-83) for men and 62 (32-82) for women; It was observed that the scores obtained by women from the scale were higher. In this study, it was seen that the average score the students got from the Communication Skills Scale was 96.5 (36.0-125.0). In the study group, it was observed that there was a positive correlation between the total score obtained from the Osmangazi Three-Factor Attitude Scale towards the Physician Profession and the scores obtained from the Communication Skills scale. **Conclusion:** In the study, it was concluded that there is a relationship between the attitudes of medical faculty senior students towards the medical profession and their communication skills. Further studies are necessary to evaluate the relationship between attitude towards the medical profession and communication skills more clearly.

Key words: attitude towards the medical profession, communication skills, cross-sectional study

ÖZET

Amaç: Mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip olan öğrencilerin, gerek öğrenimlerinde, gerekse de iş yaşamlarında daha başarılı olacakları düşünülmektedir. Bu nedenle, öncelikle öğrencilerde mesleğe yönelik tutum ve bununla ilişkili olan faktörlerin ayrıntılı şekilde ortaya konması gerekmektedir. Bu çalışmada, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde son sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerde, hekimlik mesleğine yönelik tutum ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışma, 2019 ve 2020 akademik yıllarında, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim görmekte olan son sınıf öğrencilerde gerçekleştirilen kesitsel tipte bir araştırmadır. Çalışmanın yapılabilmesi için gerekli idari izin ve etik onay alınmıştır. Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerine, e-posta ortamında ulaştırılan bilgilendirilmiş gönüllü onam formu ile anket formun online olarak doldurulması istenmiştir. Bu çalışmada, örneklem hacmi Gpower3.1 istatistik paket programından yararlanılarak 188 olarak hesaplanmıştır. Veriler, bilgisayar ortamında SPSS (versiyon 15.0) İstatistik Paket Programında değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde Mann Whitney U analizi, Kruskal Wallis testi ve Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık değeri olarak $p < 0.05$ kabul edilmiştir. **Bulgular:** Çalışma grubunu 121'i (%44.8) kadın, 149'u (%55.2) erkek olmak üzere 270 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin yaşları 22-29 arasında değişmekte olup, ortalaması 23.9 ± 1.1 yıl idi. Çalışmada, Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden alınan toplam puan 25.0 ile 83.0 arasında değişmekte olup, ortancası 61.0 idi. Çalışma grubunda, Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden alınan toplam puan ortancası (min-max) erkeklerde 58(25-83), kadınlarda ise 62(32-82) olup; kadınların ölçekten aldıkları puanların daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin, İletişim Becerileri Ölçeği'nden aldıkları puan ortancasının 96.5(36.0-125.0) olduğu görülmüştür. Çalışma grubunda, Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden alınan toplam puan ile, İletişim Becerileri Ölçeği'nden alınan puanlar arasında pozitif yönde bir korelasyon olduğu görülmüştür. **Sonuç:** Çalışma grubundaki öğrencilerin, hekimlik mesleğine yönelik tutumları iyileştikçe iletişim becerilerinin de olumlu yönde değişim gösterdiği saptanmıştır. Hekimlik mesleğine yönelik tutum ile, iletişim becerileri arasındaki ilişkinin daha net ortaya konabilmesi için ayrıntılı ve nitel çalışmaların planlanması önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: hekimlik mesleğine yönelik tutum, iletişim becerileri, kesitsel çalışma

Received / Geliş tarihi: 04.06.2021, Accepted / Kabul tarihi: 31.01.2022

¹ Uşak İl Sağlık Müdürlüğü

² İnönü Üniversitesi

³ Osmangazi Üniversitesi

*Address for Correspondence / Yazışma Adresi: Gökçe Dağtekin, Uşak İl Sağlık Müdürlüğü, Uşak-TÜRKİYE, E-mail: dr_gokcetezel@hotmail.com

Dağtekin G., Taşcıoğlu U., Arslantaş D., Ünsal A. Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum ve İletişim Becerileri: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinde Kesitsel Bir Çalışma. TJFMPC, 2022;16(1): 216-221.

DOI: 10.21763/tjfm.942798

GİRİŞ

Tutum, bireyin daha önceki yaşantıları sonucu oluşan ve davranışlar üzerinde yönlendirici etkiye sahip unsur olarak tanımlanmaktadır.¹ Soyut bir kavram olan tutum, bireyin davranışlarındaki bütünlük ve tutarlılığı etkilemektedir.² Hekimlik mesleğine yönelik tutum ise, bireyin hekimlik mesleğine karşı davranış, inanç ve fikirleri ile duygu, his ve değerlerini içeren çok boyutlu bir kavramdır.³ Mesleğe yönelik olumlu tutuma sahip olan öğrencilerin, gerek öğrenimlerinde, gerekse de iş yaşamlarında daha başarılı olacakları düşünülmektedir. Bu nedenle öncelikle öğrencilerde mesleğe yönelik tutum ve bununla ilişkili olan faktörlerin ayrıntılı şekilde ortaya konması gerekmektedir.

Hekimlik mesleğine yönelik tutum ile birçok faktörün ilişkili olduğu düşünülmektedir.⁴ İletişim becerileri ise bunlar arasında en çok üzerinde durulması gereken konulardan birisidir. İletişim, birey doğduğu an başlayan ve ölene dek devam eden bir süreçtir. Toplumsal bir varlık olan insan diğer bireyler ile iletişim kurarak yaşamını sürdürür. İletişimin temel unsurları olan dinleme ve tepki verme süreçlerindeki yetkinlikler ise iletişim becerileri olarak tanımlanır.⁵ İletişim becerileri, bireyler arasındaki iletişimin verimli geçmesi için ön koşullar arasında sayılmaktadır. Günümüzde hekim ile hasta arasındaki iletişim sürecindeki önemi daha iyi anlaşılmıştır. İletişim becerisi yüksek olan hekimlerin hastalarıyla uyumunun daha yüksek olduğu bunun da hastaların tanı, tedavi ve takip süreçlerine katılımlarını artırarak hastalığın tedavisindeki başarıyı arttırdığı bildirilmektedir.^{6,7}

Tıp fakültesi son sınıfında öğrenim gören öğrencilerin, artık doktor adayı oldukları düşünüldüğünde, hekimlik mesleğine yönelik tutum ve iletişim becerileri arasındaki ilişki bu öğrenci grubunda daha da önemli bir konu haline gelmektedir.⁷⁻⁹ Bu çalışmada, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi son sınıf öğrencilerinde hekimlik mesleğine yönelik tutum ve iletişim becerileri arasında ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL-METOT

Bu çalışma, 2019 ve 2020 yılları akademik takviminde, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim görmekte olan son sınıf öğrencilerde gerçekleştirilen kesitsel tipte bir araştırmadır. Çalışmanın yapılabilmesi için, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Girişimsel Olmayan Etik Kurul Başkanlığı'ndan 22.10.2019-15 tarih ve sayılı etik onayı alınmıştır. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığından idari izin alınmıştır.

Bu çalışmada, teorik tıp öğrenimi tamamlamış olması ve hasta iletişiminin en yoğun olduğu yıl olması nedeniyle son sınıf tıp öğrencileri seçilmiştir. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığından, Tıp Fakültesi son sınıfta 340 öğrencinin bulunduğu öğrenilmiştir. Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerine dekanlıkları tarafından mail ortamında ulaştırılan anket form ve bilgilendirilmiş gönüllü onam formlarının online olarak doldurulması istenmiştir. Bu çalışmada, örneklem hacmi Gpower3.1 istatistik paket programından yararlanılarak 188 olarak hesaplanmıştır (Hata payı 0.5, Güven aralığı 0.99, Etki büyüklüğü 0.30 alınarak).¹⁰ Örneklem hacminin hesaplanmasında bağımsız iki grupta korelasyon analizi kullanılmış ve literatürde benzer bir çalışma olmadığından araştırmacıların konu ile ilgili gözlemlerine dayanılarak orta etki büyüklüğü değeri olan 0.3 alınmıştır.

Konuyla ilgili ve çalışmanın amacına yönelik olarak, literatürden faydalanılarak bir anket form hazırlanmıştır. Hazırlanan anket form, katılımcıların bazı sosyodemografik özellikleriyle ilgili bazı sorular ile İletişim Becerileri Ölçeği ve Üç Bileşenli Tutum Modeli Temelinde Osmangazi Hekimlik Mesleği Tutum Ölçeğinin önermelerinden oluşmaktadır.¹¹⁻¹⁵

Araştırmada, öğrencilerin iletişim becerilerinin değerlendirilmesinde Owen ve arkadaşları tarafından 2014 yılında geliştirilen İletişim Becerileri Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 25 maddeden oluşmakta olup; dört faktörlü bir yapıya sahiptir.¹² Hiçbir zaman ve her zaman arasında 5'li likert tipinde cevaplanan ölçekten alınan puan arttıkça iletişim becerileri artmaktadır. Ölçekler araştırmacıların izni alındıktan sonra kullanılmıştır.

Çalışmada hekimlik mesleğine yönelik tutum, Karadağ ve arkadaşları tarafından 2019 yılında geliştirilen Üç Bileşenli Tutum Modeli Temelinde Osmangazi Hekimlik Mesleği Tutum Ölçeği ile değerlendirilmiştir. Ölçekten her bir faktörden minimum 6, maksimum 30 puan; ölçeğin toplamından ise minimum 18, maksimum ise 90 puan alınabilmekte olup; alınan puan arttıkça tutum iyileşmektedir.³

Öğrencilerin aile gelir durumu kendi algılarına göre "kötü, orta ve iyi" olarak değerlendirilmiştir.

Veriler, bilgisayar ortamında SPSS (versiyon 15.0) İstatistik Paket Programında değerlendirilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov Smirnov testi ile analiz edilmiştir. Çalışmada, verilerin analizinde Mann Whitney U analizi, Kruskal Wallis testi ve Spearman

Korelasyon analizi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık değeri olarak $p < 0.05$ kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışma grubunu 121'i(%44.8) kadın, 149'u(%55.2) erkek olmak üzere 270 (%79.4) öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin yaşları 22-29 arasında değişmekte olup ortalaması 23.9 ± 1.1 yıl idi. Çalışma grubunun sosyodemografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya katılanların sosyodemografik özelliklere göre dağılımı

Değişkenler	Sayı(n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Erkek	149	55.2
Kadın	121	44.8
Yaş		
<24	108	40.0
≥24	162	60.0
Medeni durum		
Bekar	264	97.8
Evli	6	2.2
Aile gelir durumu		
Kötü	4	1.5
Orta	179	66.3
İyi	87	32.2
Anne öğrenim düzeyi		
Okulsuz	6	2.2
Okulsuz	108	40.0
Ortaöğretim ve altı	156	57.8
Lise ve üzeri		
Baba öğrenim düzeyi		
Okulsuz	1	0.4
Ortaöğretim ve altı	52	19.3
Lise ve üzeri	217	80.3
Kaldığı yer		
Tek başına	125	46.3
Aile ile	77	28.5
Arkadaşları ile	53	19.6
Yurt	15	5.6
Toplam	270	100.0

Çalışmada Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden alınan toplam puan 25.0 ile 83.0 arasında değişmekte olup ortancası 61.0 idi. Çalışma grubunda, Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden alınan toplam puan ortancası(min-max) erkeklerde 58(25-83),

kadınlarda ise 62(32-82) olup; kadınların ölçekten aldıkları puanların daha yüksek olduğu görülmüştür($p=0.045$). Çalışma grubunda, Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden alınan puanların sosyodemografik faktörlere göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Çalışma grubundaki öğrencilerin 54'ü(%20.0) tıp fakültesi öğrenimi boyunca sınıf ve staj tekrarı yaptığını ifade etmiştir. Öğrenciler arasında, tıp fakültesi öğrenimi boyunca sınıf ve staj tekrarı yapanlar ile yapmayanlar arasında Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden alınan puanlar açısından bir fark saptanmamıştır($p=0.413$).

Bu çalışmada, öğrencilerin İletişim Becerileri Ölçeği'nden aldıkları puan ortancasının 96.5(36.0-125.0) olduğu görülmüştür. Çalışma grubunda, Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden alınan toplam puan ile İletişim Becerileri ölçeğinden alınan puanlar arasında pozitif yönde bir korelasyon olduğu görülmüştür($p < 0.001$; $r = 0.298$). Çalışmada, Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği ile İletişim Becerileri Ölçeklerinden alınan puanlar arasındaki korelasyon katsayıları Tablo 3'te verilmiştir.

TARTIŞMA

Tıp fakültesi öğrencilerinin, hekimlik mesleğine yönelik tutumları ve bununla ilişkili olan faktörlere olan ilgi sağlık alanında çalışan eğitimcilerin giderek ilgisini çeken bir konu haline gelmiştir. Öğrencilerin hekimlik mesleğine yönelik tutumlarının, mesleki başarıyla ilişkili olduğu ve tutumların etkin bir eğitim programıyla iyileştirilebileceği düşünülmektedir.^{16,17} Bu açıdan düşünüldüğünde hekimlik mesleğine yönelik tutum ve ilişkili faktörlerin daha ayrıntılı olarak ortaya konması gerektiği düşünülmektedir. Bu çalışmada, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi son sınıf öğrencilerinin hekimlik mesleğine yönelik tutumları ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışma grubunda, hekimlik mesleğine yönelik tutum iyileştikçe iletişim becerilerinin de olumlu yönde değiştiği görülmüştür. Cannity ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada, sağlık profesyonellerinin mesleklerini icra ederken etkili bir iletişim becerisine sahip olması gerektiği vurgulanmaktadır.¹⁸ İletişim becerileri, Shiraly ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada da sağlık profesyonellerinin meslek başarısını etkileyen faktörler arasında sayılmaktadır.¹⁹

Tablo 2. Çalışma grubunda Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden alınan puanların sosyodemografik faktörlere göre dağılımı

Değişkenler	Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği'nden alınan puan ortancaları(Min-Max)			
	Toplam puan	Bilişsel alan	Duygusal alan	Davranışsal alan
Cinsiyet				
Erkek	58.0(25.0-83.0)	20.0(10.0-28.0)	19.0(6.0-30.0)	20.0(9.0-30.0)
Kadın	62.0(32.0-82.0)	20.0(9.0-27.0)	20.0(8.0-30.0)	21.0(10.0-29.0)
p	0.045	0.697	0.010	0.080
Yaş				
<24	59.0(34.0-82.0)	20.0(13.0-28.0)	19.0(9.0-30.0)	20.0(10.0-29.0)
≥24	62.5(25.0-83.0)	20.0(9.0-27.0)	20.0(6.0-30.0)	21.0(9.0-30.0)
p	0.097	0.466	0.034	0.252
Medeni durum				
Bekar	61.0(30.0-83.0)	20.0(9.0-28.0)	20.0(8.0-30.0)	20.5(10.0-30.0)
Evli	64.5(25.0-78.0)	20.5(10.0-24.0)	22.5(6.0-26.0)	21.5(9.0-29.0)
p	0.541	0.579	0.455	0.801
Aile gelir durumu				
Kötü-Orta	60(25.0-83.0)	20.0(9.0-28.0)	19.0(6.0-30.0)	20.0(9.0-30.0)
İyi	63(37.0-81.0)	20.0(12.0-27.0)	21.0(8.0-30.0)	22.0(10.0-29.0)
p	0.033	0.917	0.035	0.002
Anne öğrenim düzeyi				
Okulsuz	53.0(45.0-64.0)	17.5(14.0-24.0)	17.0(13.0-21.0)	17.0(14.0-22.0)
Ortaöğretim ve altı	62.0(25.0-83.0)	20.5(10.0-28.0)	20.0(6.0-30.0)	20.0(9.0-30.0)
Lise ve üzeri	61.0(32.0-82.0)	20.0(9.0-26.0)	20.0(8.0-30.0)	21.0(10.0-29.0)
p	0.199	0.128	0.159	0.266
Baba öğrenim düzeyi				
Okulsuz	47.0(47.0-47.0)	17.0(17.0-17.0)	13.0(13.0-13.0)	17.0(17.0-17.0)
Ortaöğretim ve altı	60.5(36.0-83.0)	20.0(12.0-25.0)	19.0(12.0-30.0)	20.0(10.0-30.0)
Lise ve üzeri	61.0(25.0-82.0)	20.0(9.0-28.0)	20.0(6.0-30.0)	21.0(9.0-29.0)
p	0.375	0.586	0.304	0.510
Kaldığı yer				
Tek başına	61.0(30.0-83.0)	20.0(10.0-26.0)	20.0(8.0-30.0)	20.0(10.0-29.0)
Aile ile	61.0(25.0-81.0)	20.0(9.0-28.0)	20.0(6.0-28.0)	21.0(9.0-29.0)
Arkadaşları ile	61.0(34.0-82.0)	20.0(13.0-26.0)	20.0(9.0-30.0)	21.0(11.0-29.0)
Yurt	59.0(37.0-78.0)	17.0(12.0-24.0)	23.0(8.0-28.0)	21.0(15.0-30.0)
p	0.973	0.392	0.583	0.828

Mann Whitney U analizi ve Kruskal Wallis testi

Tablo 3. Çalışmada Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği ile İletişim Becerileri Ölçeklerinden alınan puanlar arasındaki korelasyon katsayıları

Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği	İletişim Becerileri Ölçeği	
	p	r
Toplam Puan	p< 0.001	0.298
Bilişsel Alan Puanı	p=0.001	0.193
Duygusal Alan Puanı	p< 0.001	0.219
Davranışsal Alan Puanı	p< 0.001	0.303

Sperman korelasyon analizi

Bu açıdan düşünüldüğünde, meslek başarısı etkilediği düşünülen önemli iki faktör olan hekimlik mesleğine yönelik tutum ile iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi ortaya koyacak nitel çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmüştür.

Her iki cinsiyetin duygusal yönden birbirlerinden farklı oldukları bilinen bir gerçektir. Çalışmada, hekimlik mesleğine yönelik tutumun duygusal alt alanında kadınların ve 24 yaşından büyüklerin daha iyi olduğu görülmüştür. Aydoğan ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada da, hekimlik mesleğine yönelik tutumun kadınlarda daha iyi olduğu bildirilmektedir.⁴ Kadınların mesleğe yönelik bakış açısının iyi bir gelir beklentisi ve toplumsal statü kazanma kaygısından daha çok, hastalara daha iyi bakım verme gibi duygusal bir tarafının olması çalışmanın sonucunu etkileyen faktörler arasında görülmektedir.

Tıp eğitiminde, ders yükünün fazla olması ve sınavların zorluğu öğrencilerde başarısızlık nedenleri arasında düşünülmektedir.⁴ Fakültede, sınavlarda başarısızlık yaşayan öğrencilerde motivasyon kaybı beklenen bir durumdur. Tıp fakültesi öğrenimi boyunca sınıf ve staj tekrarı yapanlar ile yapmayan öğrenciler arasında, Osmangazi Üç Faktörlü Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum açısından her 3 alt alanda da bir fark saptanmamıştır. Çalışmanın tıp eğitimini bitirmek üzere olan, sınav başarısızlığı üzerinden bir süre geçmiş olan öğrenciler arasında yapılmış olması, çalışmanın sonucunu etkilemiş olabileceği düşünülmektedir.

Yapılan bir çalışmada, yaş, cinsiyet, hekimlik mesleğini seçmiş olmaktan duyulan memnuniyet gibi birçok faktörün öğrencilerin hekimlik mesleğine yönelik tutumları ile ilişkili olabileceği bildirilmektedir.⁴ Bu çalışmada, öğrencilerde hekimlik mesleğine yönelik tutum iyileştikçe iletişim becerilerinin de arttığı görülmüştür.

Çalışmada, öğrencilerin hekimlik mesleğine yönelik tutumları ve iletişim becerileri arasındaki ilişki duygusal, bilişsel ve davranışsal 3 alt faktöre sahip bir ölçek ile ayrıntılı olarak değerlendirildiği nadir çalışmalardan birisidir. Bununla birlikte çalışmanın kesitsel olarak dizayn edilmesi önemli bir kısıtlılık olarak düşünülmektedir. Çalışmanın sadece bir tıp fakültesinde öğrenim görmekte olan son sınıf öğrencilerinde gerçekleştirilmesi sonuçların genellenebilir olmasını engelleyebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, çalışma grubunu oluşturan öğrencilerden kadınlar, 24 yaş ve daha büyük olanlar

ile iyi bir aile gelir durumuna sahip olanlarda hekimlik mesleğine yönelik tutumun duygusal alt alanın daha iyi olduğu saptanmıştır. Öğrenciler arasında tıp fakültesi öğrenimi boyunca, sınıf ve staj tekrarı yapanlar ile yapmayanlar arasında mesleğe yönelik açısından bir fark görülmemiştir. Çalışma grubunda, hekimlik mesleğine yönelik tutum iyileştikçe iletişim becerilerinin de olumlu yönde değiştiği saptanmıştır. Bu bulgular ışığında varılan sonuçlar, literatürde yeni sayılabilecek bir kavram olan hekimlik mesleğine yönelik tutumun, sosyodemografik faktörlerle ilişkili olduğu ve mesleğe yönelik tutumun iyileşmesinin iletişim becerilerini de olumlu yönde etkilediğidir. Buradan hareketle, hekimlik mesleğine yönelik tutumu etkileyen faktörlerin ayrıntılı şekilde ortaya konması ve eğitim sürecinin de bunlara yönelik gözden geçirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Hogg M, Vaughan G. Social psychology (p. 150). London: Pearson Education; 2005.
2. Güler G, Cansu A. A Review of Attitude Scales Developed in Turkey Between 2002-2018 Regarding The Scale Development Process. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2020;1-25.
3. Karadağ E, Kılıç S, Arslantaş D, Uzuner K, Harmancı K, İlhan H, et al. Üç Bileşenli Tutum Modeli Temelinde 'Osmangazi Hekimlik Mesleği Tutum Ölçeği': Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi. 2019;28(4):238-246.
4. Aydoğan S, PALA S, Işıklı B. Mezuniyet öncesi ve sonrasında hekimlik mesleğine yönelik tutum. Ankara Medical Journal. 2019;19(1):10-20.
5. Demiray U. Etkili iletişim. Pegem Yayınevi, Ankara. 2008.4-30.
6. Yılmaz N, Yalçınkaya M. Tıp Öğrencilerinin Öğrenme İklimi Algılarının; Akademik Özyeterlik, Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutum ve Akademik Başarı Açısından İncelenmesi. Tıp Eğitimi Dünyası. 2010;17(53):13-23.
7. Atıcı E. Hasta-hekim ilişkisini etkileyen unsurlar. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 2007;33(2):91-6.
8. Atilla G, Oksay A, Erdem R. Hekim-Hasta İletişimi Üzerine Nitel Bir Ön Çalışma. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi. 2012(43):23-37.
9. Öngören B. Hekim-Hasta İlişkisi ve Sağlık Hizmetlerinde İletişim 2. Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi. 2017;10:57-69
10. Faul F, Erdfelder E, Lang A, Buchner A. G* Power 3: A flexible statistical power analysis program for the social, behavioral, and

- biomedical sciences. Behavior research methods. 2007;39(2):175-91.
11. Aşçı Ö, Hazar G, Yılmaz M. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri ve ilişkili değişkenler. Acıbadem Üniversitesi Sağlık bilimleri Dergisi. 2015;6(3):160-165.
 12. KorkutOwen F, Bugay A. İletişim Becerileri Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2014;10(2):51-64.
 13. Kumcağız H, Yılmaz M, Çelik SB, Avcı A. Hemşirelerin iletişim becerileri: Samsun ili örneği. Dicle Tıp Dergisi. 2011;38(1).
 14. Sarıkaya Ö, Uzuner A, Gülpınar M, Keklik D, Kalaça S. İletişim becerileri eğitimi: İçerik ve değerlendirme. Tıp Eğitimi Dünyası. 2004;14(14).
 15. Erözkan A. Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini etkileyen faktörler. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. 2007;26(26):59-72.
 16. Shankar P, Dubey A, Balasubramanium R, Dwivedi N. Student attitude towards communication skills learning in a Caribbean medical school. The Australasian medical journal. 2013;6(9):466-75.
 17. Tengiz F, Babaoglu A, Koc E, Pamuk G. Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Hekimlik Mesleğine Yönelik Tutumları: Preklinik ve Klinik Eğitim Dönemlerinin Karşılaştırılması. Tıp Eğitimi Dünyası.2020;19(57):26-36.
 18. Cannity, K. M., Banerjee, S. C., Hichenberg, S., Leon-Nastasi, A. D., Howell, F., Coyle, N., ... & Parker, P. A. (2021). Acceptability and efficacy of a communication skills training for nursing students: building empathy and discussing complex situations. Nurse Education in Practice, 50, 102928.
 19. Shiraly, R., Mahdaviazad, H., & Pakdin, A. (2021). Doctor-patient communication skills: a survey on knowledge and practice of Iranian family physicians. BMC Family Practice, 22(1), 1-7.